

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХЭА-2024/01/НА-СТА-ТЕЗ

Чингис хот 2024 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ж.Ганбаатар Утас: 70562112 Цахим хаяг: khentii@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Оюунтуяа Утас: 99775390 Цахим хаяг: Oyuntuyad@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Г.Энх-Амгалан Утас: 91119424 Аудитор: Б.Ариунаа Утас: 93032714 Аудитор: Н.Туяа Утас: 99799709 Цахим хаяг: www.audit.mn
-----------------------	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	2
2.Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
3. Аудитын илрүүлэлт	9
3.1 Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар	9
3.2 ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын илрүүлэлт	11
3.2.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга:	11
3.2.2 Төсвийг ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн зөвлөмж:	11
4. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	13

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
БХБЯ	Барилга, хот байгуулалтын яам
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЖДБДС	Жижиг дунд бизнесийг дэмжих сан
ЗАА	Захирагчийн ажлын алба
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
НА	Нотлох аудит
НХХЯ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
ХХС	Хоршоо хөгжүүлэх сан
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас:70-56-21-12, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2024.04.19 № 458
танай _____ -ны № _____ -т

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Ц.ЧОГСОМЖАВ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Хэнтий аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар 27,457.8 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгө, 8,733.5 сая төгрөгийн авлага, 485.9 сая төгрөгийн урьдчилгаа, 17,062.2 сая төгрөгийн бараа материал, 171,946.3 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, нийт хөрөнгө 226,020.1 сая төгрөг байна.

Тайлант онд улсын төсвөөс 25,201.7 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас 12,166.2 сая төгрөгийн орлогын шилжүүлэг, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 1,950.9 сая төгрөг, улсын төсвөөс хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт 83,332.6 сая төгрөг авч, татвар болон татварын бус орлогоор 94,201.1 сая төгрөгийг бүрдүүлж, орон нутгийн төсвийн байгууллага ерөнхий орлогын дансанд 3,944.4 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлжээ. Аймгаас сумдад олгох дэмжлэгт 12,626.1 сая төгрөг, төсвийн байгууллагуудад 63,453.7 сая төгрөгийн санхүүжилт олгожээ.

232420550

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд 4,200.3 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлж, 3,928.1 сая төгрөгийг зарцуулан үлдэгдэл 272.2 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Хэнтий аймгийн ТЭЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 38,332.0 сая төгрөгийн 9 алдаа, зөрчил илэрч, 7,349.6 сая төгрөгийн 5 алдааг аудитын явцад залруулж, 30,982.4 сая төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж хүргүүлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа төсвийн шууд захирагчдын санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан бэлтгэх, тайлагнах талаар заавар, чиглэл өгч ажиллахгүй байгаагаас Төрийн аудитын газарт шаардлага хангахгүй тайлан ирүүлж аудитыг гүйцэтгэхэд хүндрэл учруулж байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй. Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ж.ГАНБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		70,902,538.70	54,073,843.20
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	21,150,604.50	27,457,760.20
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	6,588,901.70	8,733,547.00
34	УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	855,320.30	485,918.10
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	39,934,522.00	17,062,194.80
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	98,877.80	132,423.00
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	2,274,312.50	202,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		133,679,852.10	171,946,296.00
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	133,679,852.10	171,946,296.00
39200	Биет хөрөнгө		122,484,889.80	156,900,224.60
39300	Биет бус хөрөнгө	13	11,194,962.30	15,046,071.30
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		204,582,390.90	226,020,139.10
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		30,042,714.80	35,932,051.20
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	17,858,399.70	23,152,948.90
41200	Богино хугацаат зээлийн өглөг	16а, 16б	13,976.20	293,333.00
41300	Өглөг	17а, 17б	5,673,068.60	14,519,727.00
41400	Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	12,171,354.90	8,339,888.80
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		12,184,315.00	12,779,102.30
42200	Урт хугацаат зээл	20а, 20б	12,184,315.00	12,779,102.30
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		174,539,676.10	190,088,087.90
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		174,539,676.10	190,088,087.90
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		30,797,848.50	32,546,178.30
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		2,775,386.20	2,006,893.50
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		125,452,298.60	140,128,520.40
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		15,514,142.80	15,406,495.70
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		204,582,390.90	226,020,139.10

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		143,011,598.60	206,565,912.80
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		28,867,274.80	28,822,879.70
110	Орлогын албан татвар		19,123,578.80	19,601,223.90
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		13,074,519.40	17,758,787.60
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-638,940.60	-752,089.60
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		6,688,000.00	2,594,525.80
113	Хөрөнгийн албан татвар		2,612,309.80	2,687,633.30
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		7,131,386.20	6,534,022.50
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	60,483,143.10	88,900,133.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого		40,324,540.60	51,230,967.30
121	Хөрөнгийн орлого		436,878.10	301,270.10
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		19,721,724.40	37,367,895.60
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		53,661,180.70	88,842,900.10
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	53,717,640.40	61,149,058.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		53,715,852.80	61,100,522.60
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		51,838,907.30	60,032,708.50
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		10,430,892.80	14,194,284.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		1,279,487.20	1,783,179.50
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		9,467,372.10	2,194,275.20
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		1,349,153.90	1,705,261.20
2105	Нормативт зардал		262,198.80	783,449.70
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		1,195,245.70	814,545.60
2107	Томилот, зочны зардал		264,545.80	538,248.60
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		7,780,514.50	20,445,950.30
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		19,809,496.50	17,573,514.10
212	ТАТААС		8,061.50	329,839.50
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,868,884.10	737,974.60
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		1,787.50	48,536.10
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		89,293,958.30	145,416,854.10
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		42,064.80	0
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		179,240,142.10	131,687,706.80
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-89,904,119.00	13,729,147.40

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	259,501,398.70	0	259,501,398.70
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	6,173,813.80	0	6,173,813.80
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	265,675,212.40	0	265,675,212.40
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-15,586.80	0	-15,586.80
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	73,911.30	0	73,911.30
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	-1,289,741.90	0	-1,289,741.90
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	-89,904,119.00	0	-89,904,119.00
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	174,539,676.10	0	174,539,676.10
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	174,539,676.10	0	174,539,676.10
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	211,567.20	0	211,567.20
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	174,751,243.30	0	174,751,243.30
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-107,647.10	0	-107,647.10
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	2,478,709.80	0	2,478,709.80
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	-763,365.50	0	-763,365.50
18	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0
19	Тайлант үеийн үр дүн	13,729,147.40	0	13,729,147.40
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	190,088,087.90	0	190,088,087.90

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		120,810,477.20	183,313,139.00
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		28,867,274.80	29,955,155.20
110	Орлогын албан татвар		19,123,578.80	20,733,499.40
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		13,074,519.40	20,893,673.40
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-638,940.60	-752,089.60
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		6,688,000.00	591,915.50
113	Хөрөнгийн албан татвар		2,612,309.80	2,687,633.30
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		7,131,386.20	6,534,022.50
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		917,396.80	1,204,508.50
1181	Газрын төлбөр		2,125,840.10	1,857,882.90
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		4,088,149.40	3,471,631.20
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		37,814,526.40	64,245,977.80
120	Нийтлэг татварын бус орлого		17,655,923.80	26,576,812.10
121	Хөрөнгийн орлого		436,878.10	301,270.10
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		19,721,724.40	37,367,895.60
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		54,128,676.00	89,112,006.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		50,875,991.40	65,394,856.30
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		50,875,991.40	65,394,856.30
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		47,600,533.70	64,300,682.70
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		12,234,264.20	16,101,487.30
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		1,937,892.00	2,377,439.60
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		10,528,498.20	2,578,535.50
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		4,033,206.80	6,274,299.40
2105	Нормативт зардал		254,266.80	748,750.90
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		1,341,239.90	955,094.50
2107	Томилолт, зочны зардал		266,508.80	552,047.80
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		7,196,408.70	20,810,090.30
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		9,808,248.40	13,902,937.50
211	ХҮҮ		344,361.00	0
212	ТАТААС		7,094.50	341,339.50
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		2,924,002.20	752,834.10

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		69,934,485.80	117,918,282.60
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)		0	549.5
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		68,969,039.90	109,671,648.40
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		68,969,039.90	109,671,648.40
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		68,969,039.90	109,671,648.40
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		-68,969,039.90	-109,671,098.90
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН		-1,856,325.30	-1,940,028.00
14	Бусад эх үүсвэр		0	320,000.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		1,809,491.90	2,232,721.00
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ		46,833.30	27,307.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		-890,879.30	6,307,155.70
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		22,041,483.80	21,150,604.50
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		21,150,604.50	27,457,760.20

3. Аудитын илрүүлэлт

3.1 Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж гаргалаа.

ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа төсвийн 256 байгууллагаас төсвийн шууд захирагч 94, орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж 21, ТТЗ 22, ТЕЗ 1, гүйцэтгэл үр дүнгээр санхүүжих 118 байгууллага нийт 256 байгууллагын санхүүгийн тайлан аудитад хамрагдсан байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудаас 82 байгууллагад аудитын үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэж, 28 ТШЗ, 5 ОНӨААТҮГ, 22 ТТЗ, 1 ТЕЗ нийт 55 байгууллагад дүгнэлт хүргүүлээ. Үүнд: “Өөрчлөлтгүй” 49, “Хязгаарлалттай” 6 дүгнэлт өгсөн байна.

Хүснэгт № 11 Хязгаарлалттай дүгнэлт өгсөн байгууллагын жагсаалт

№	Шалгагдагч байгууллагын нэр	Төсөв захирагчийн ангилал	Дүгнэлт
1	Галшар сумын Засаг даргын Тамгын газар	ТШЗ	Хязгаарлалттай
2	Дадал сумын Засаг даргын тамгын газар	ТШЗ	Хязгаарлалттай
3	Дархан сумын Засаг даргын тамгын газар	ТШЗ	Хязгаарлалттай
4	Цэнхэрмандал сумын Засаг даргын тамгын газар	ТШЗ	Хязгаарлалттай
5	Жаргалтхаан сумын Засаг дарга	ТТЗ	Хязгаарлалттай
6	Гурванбаян тосгоны Захирагч	ТТЗ	Хязгаарлалттай

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн, / ТТЗ, ТШЗ, ОНӨААТҮГ/ аудитаар нийт 22,420.4 сая төгрөгийн 152 алдаа, зөрчил илэрч, 18,315.2 сая төгрөгийн 130 алдааг залруулж, 3.9 сая төгрөгийн зөрчилд 4 төлбөрийн акт тогтоож, 274.4 сая төгрөгийн зөрчилд 11 албан шаардлага хүргүүлж, 3,826.9 сая төгрөгийн зөрчилд 7 зөвлөмж өгсөн.

Нийт илэрсэн зөрчлийг санхүүгийн тайлагналын болон нийцлийн асуудлаар ангилж харуулбал:

Санхүүгийн тайлагналтай холбоотой алдаа, зөрчил

Аудитаар санхүүгийн 18,695.6 сая төгрөгийн 149 алдаа, зөрчил илрүүлж 18,315.2 сая төгрөгийн 130 алдааг залруулж, 3.9 сая төгрөгийн зөрчилд 4 төлбөрийн акт тогтоож, 274.4 сая төгрөгийн зөрчилд 11 албан шаардлага хүргүүлж, 102.1 сая төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж хүргүүлсэн.

Нийцлийн асуудалтай холбоотой зөрчил

Аудитаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудад нийцлийн асуудалтай холбоотой 3,724.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрч 3 зөвлөмж хүргүүлсэн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар:

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 20 санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт, 2 төвлөрүүлэн захирагчид “Өөрчлөлттэй” буюу хязгаарлалттай дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 2,316.1 сая төгрөгийн 11 алдаа, зөрчил илэрснээс 164.6 сая төгрөгийн 9 алдааг санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад залруулж, 2,151.5 сая төгрөгийн зөрчил 2 зөвлөмж хүргүүлсэн.

Төсвийн шүүд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Харьяа төсвийн 94 байгууллагаас 66 байгууллагад аудитын үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэж, 28 дүгнэлт өгснөөс 24 байгууллагад “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт, 4 байгууллагад “Өөрчлөлттэй” буюу Хязгаарлалттай дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 14,486.2 сая төгрөгийн 113 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 14,193.9 сая төгрөгийн 97 алдааг залруулж, 2.9 сая төгрөгийн зөрчилд 3 төлбөрийн акт тогтоож, 258.9 сая төгрөгийн зөрчилд 10 албан шаардлага хүргүүлж, 30.5 сая төгрөгийн зөрчилд 3 зөвлөмж өгсөн.

ОНӨААТҮГ-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Харьяа орон нутгийн өмчит 21 байгууллагыг аудитад хамруулснаас, 5 байгууллагад “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өгч, 16 байгууллагыг аудитын үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэсэн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар 5,618.1 сая төгрөгийн 28 алдаа, зөрчил илэрснээс 3,956.7 сая төгрөгийн 24 алдааг санхүүгийн тайланд залруулж, 1.0 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 15.5 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, 1,644.9 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж хүргүүлээ.

3.2 ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын илрүүлэлт

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 38,331.9 сая төгрөгийн 9 алдаа, зөрчил илэрч 7,349.5 сая төгрөгийн 5 алдааг аудитын явцад санхүүгийн тайланд залруулж, 30,982.4 сая төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмж хүргүүлжээ.

Нийт илэрсэн зөрчлийг санхүүгийн тайлагналын болон нийцлийн асуудлаар ангилж харуулбал:

Санхүүгийн тайлагналтай холбоотой алдаа, зөрчил

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар санхүүгийн тайлагналтай холбоотой 7,349.5 сая төгрөгийн 5 алдаа илэрснийг аудитын явцад санхүүгийн тайланд залруулсан.

Нийцлийн асуудалтай холбоотой зөрчил

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийцлийн асуудалтай холбоотой 30,982.4 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлж 4 зөвлөмж хүргүүлсэн.

3.2.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга:

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар нийт 7,349.6 сая төгрөгийн 5 алдаа илэрч нэгтгэсэн тайланд залрууллаа. Үүнд:

- УТХО-аар жил дамжин хэрэгжүүлж тайлант онд ашиглалтад оруулан үндсэн хөрөнгөөр бүртгэсэн 5,327.0 сая төгрөгийн Дадал, Баян-Овоо сумдын ариутгах татуурга, цэвэрлэх байгууламжийг бусад хангамжийн материал дансанд давхар бүртгэсэн.
- Өмнөх оны ААНОАТ-ын 2,002.6 сая төгрөгийн урьдчилж орсон орлогыг бууруулахдаа 1,982.4 сая төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогод, 16.8 сая төгрөгийг барьцаа хөрөнгийн дансны өглөгт, 3.3 сая төгрөгийг нэмэлтийн өглөгт тус бүртгэж хаасан.
- Зөгийн үүр хөтөлбөрийн хүрээнд богино хугацааны сургалтын төлбөрт шилжүүлсэн 7.2 сая төгрөгийг авлага үүсгээгүй байна.
- Малын эрсдэлээс хамгаалах сангийн мөнгөн гүйлгээний тайланд 1.6 сая төгрөгөөр орлого бууруулж бүртгэсэн.
- Малыг эрсдэлээс хамгаалах сангийн орлогыг үр дүнгийн тайланд орлогыг 11.2 сая төгрөгөөр илүү илэрхийлсэн алдааг тус тус залруулсан.

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар 30,982.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэнд 4 зөвлөмж хүргүүлжээ.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар нийцлийн асуудалтай холбоотой 9,844.0 сая төгрөгийн 26 мэдээллийг шилэн дансанд байршуулаагүй зөрчилд 1 зөвлөмж хүргүүлснийг тайлангийн 4.3.1-т илрүүлэлт хэсэгт дурдсан болно.

3.2.2 Төсвийг ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн зөвлөмж:

1. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2,491.4 сая төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн 670 зээлийг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй, шүүхэд шилжүүлээгүй, зээлийн сангийн мэдээллийг Монгол банкны мэдээллийн санд бүртгүүлээгүй байгаа нь холбогдох хууль, тогтоомжтой нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хоршоо хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, эргэн төлүүлэх, хяналт тавих журмын дагуу хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн мэдээллийг Монгол банкны зээлийн мэдээллийн санд бүртгүүлэх, зээлийг гэрээнд

заасан хугацааны дотор эргэн төлөх үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд чанаргүй активын ангилалд оруулж, Монгол банкны зээлийн мэдээллийн санд чанаргүй зээлдэгчийн ангилалд бүртгэх, хугацаа хэтэрсэн зээлийг Шүүх байгууллагад шилжүүлэн хамтран ажиллах.

2. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа 138 байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар 61 байгууллагад 18,315.2 сая төгрөгийн 130 алдаа илэрч 44.2 хувь нь санхүүгийн тайлангаа алдаатай ирүүлснийг аудитын явцад залруулсан байна. Энэ нь төсөв захирагч, нягтлан бодогч нарын хариуцлагагүй байдал, нэгдсэн удирдлага, чиглэлээр хангаж ажиллаагүйтэй холбоотой байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсөв захирагчид санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдлыг хангаж ажиллах, нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан зарчмыг мөрдөж ажиллах, Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн эрх бүхий албан тушаалтнууд төсөв захирагч, нягтлан бодогчдод санхүүгийн тайлан бэлтгэхтэй холбоотой үүрэг, чиглэл хүргүүлж нэгдсэн удирдлага арга зүйгээр хангаж ажиллах шаардлагатай байна.

1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиггүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байдлаар боловсруулан батлуулж, үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д заасан хугацаанд, биелэлтийг 2024 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор тус тус аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Санхүүгийн тайланг алдаатай илэрхийлсэн	5	7,349.5			5	7,349.5	5	7,349.5				
Дүн	5	7,349.5			5	7,349.5	5	7,349.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо
Дүн													

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс						
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
Худалдан авах ажиллагааны мэдээлэл байршуулаагүй	1	9,844.0						1	9,844.0
Дүн	1	9,844.0						1	9,844.0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
НББ-ийн бодлогын баримт бичиггүй	1	-						1	-
ХХС-ийн зээлийн авлага барагдуулж ажиллаагүй	1	2,491.4						1	2,491.4
Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдлыг хангахгүй байна.	1	18,647.0						1	18,647.0
Дүн	3	21,138.4						3	21,138.4
Нийт дүн	4	30,982.4						4	30,982.4

5. Аймгийн ТЭЗ-аас ирүүлсэн асуудлын бүртгэлийн хариу

МОНГОЛ УЛС
ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Залуучуудын гудамж-01, Баянмөнх баг, Хэрлэн сум,
Чингис хот, Хэнтий аймаг, 23000
Утас/Факс: (976) 7056 2151
Цахим шуудан: infoazdtg@khentii.gov.mn

2024.04.17 № 9/753
танай 2024.04.15-ны № 444 -т

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАРТ**

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн төсөлтэй танилцлаа. Тайлангийн төсөлтэй холбоотой санал байхгүй болно.

Ц.ЧОГСОМЖАВ

231050222

Хэнтий аймгийн засаг дарга
Ц.ЧОГСОМЖАВ

Ауудлыг ол /ауудлыг үнэ /хүлээлт/ үнэ /хүлээлт/ биелүүлж /хүлээлт/ өгөх /хүлээлт/ болно. /хүлээлт/

Ауудлыг ол /ауудлыг үнэ /хүлээлт/ үнэ /хүлээлт/ биелүүлж /хүлээлт/ өгөх /хүлээлт/ болно. /хүлээлт/

Ауудлыг ол /ауудлыг үнэ /хүлээлт/ үнэ /хүлээлт/ биелүүлж /хүлээлт/ өгөх /хүлээлт/ болно. /хүлээлт/

2024.04.17

www.khentii.mn
infoazdtg@khentii.gov.mn
(976) 7056 2151

Хэнтий аймгийн засаг дарга
Ц.ЧОГСОМЖАВ

6. Тайлан баталгаажуулсан тушаал

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
ТУШААЛ

2024 оны 04 дугаар сарын 18

Дугаар А/10

Чингис хот

Аудитын тайлан
баталгаажуулах тухай

“Төрийн аудитын тухай” хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 29 дүгээр зүйлийн 29.4 дэх заалт, МУЕА-ын “Эрх шилжүүлэх тухай” 2023 оны А/102 дугаар тушаалын дөрөвдүгээр хавсралтын 1.4 дэх заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан”-д хийсэн санхүүгийн аудитын тайланг хавсралтаар баталсугай.
2. Аудитын тайланг Үндэсний аудитын газар, аймгийн Засаг даргад тус тус хүргүүлэхийг ахлах аудитор (Г.Энх-Амгалан)-д үүрэг болгосугай.
3. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д заасан хугацаанд, биелэлтийг 2024 оны 11 дүгээр сарын 15 -ны өдрийн дотор тус тус аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг аймгийн Засаг дарга (Ц.Чогсомжав)-т зөвлөсүгэй.
4. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг ахлах аудитор (Г.Энх-Амгалан)-д даалгасугай.
5. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг аудитын менежер /Д.Оюунтуяа/-д даалгасугай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ж.ГАНБААТАР

232410020